

บทบรรณาธิการ

การสื่อสารสามารถแพร่กระจายไปได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง ไม่ว่าใครจะอยู่ ณ ที่ใด หากสามารถใช้เครื่องมือในการสื่อสารได้โดยอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัย กล่าวเป็นภาษาสากลว่า ยุค ICT คือ Information Communication and Technologies ตัวอย่างที่เราเพิ่งเผชิญกันมากับตัวเรา เช่น ปัญหาโรคไข้หวัดสัตว์ปีก (Avian Influenza) สื่อต่าง ๆ ไข้โรคไข้หวัดนก ซึ่งเกิดเป็นปัญหาอย่างมากในประเทศไทยเมื่อปีกลาย สร้างความเสียหายมากมายต่อชีวิตคนไทย (ตายถึง 12 คน) เศรษฐกิจ และสังคม จนถึงวันนี้โรคนี้ยังคงพบได้ประปรายตามที่ต่างๆ ของประเทศไทย มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และสังคมอย่างต่อเนื่องเพราะเราไม่สามารถส่งออกไก่สดแช่แข็ง เช่นที่เคยปฏิบัติมาในอดีต ต้องแปรรูปและต้มสุก จึงสามารถส่งออกได้โดยต้องไม่มีกระดูกรวมด้วย ปริมาณการผลิตและส่งออกต้องลดลงอย่างมาก นอกจากนี้มีเนื้อไก่แช่แข็งอีกหลายแสนตันที่ยังเหลืออยู่ เป็นการเพิ่มต้นทุนค่าบำรุงรักษา มาถึงวันนี้องค์การอนามัยโลก (World Health Organization = WHO) ให้ข้อมูลว่าในอดีตเกิดโรคหวัดระบาด (pandemic) โดยเชื้อไวรัส H5N1 ได้ทำให้คนตายถึง 20 ล้านคนปี ค.ศ. 1918-1919 เกรงกันว่า การระบาดของโรคหวัดสัตว์ปีก ในเวียดนามมีคนตายถึง 38 คน ในกัมพูชาและอินโดนีเซียจนไปถึงประเทศรัสเซีย หากโรคนี้เกิดระบาด และควบคุมไม่ได้ก็อาจทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตอย่างมากมายมีผลต่อเศรษฐกิจและสังคมตามมาอีก ประเทศไทยได้เตรียมความพร้อมโดยบริษัท Roche Laboratory ผลิตยา

Oseltamivir ชื่อการค้า Tamiflu ไปถึง 300,000 โดส เพื่อใช้งานในยามฉุกเฉินมีการเก็บไว้อีกมากที่ฮ่องกง ปัญหาเดียวกันนี้ในสหรัฐอเมริกาได้ทดลองใช้วัคซีนป้องกันโรคหวัดสัตว์ปีกแล้วในผู้สูงอายุเกิน 65 ปี พบว่าได้ผลดี นอกจากนี้ยังได้ร่วมมือกับประเทศฝรั่งเศสในการเตรียมความพร้อมเรื่องวัคซีนป้องกันโรคหวัดสัตว์ปีกอีกด้วย ประเทศไทยเราคงต้องทบทวนเพื่อหาหรือเพิ่มเติม โดยเฉพาะแนวคิดเรื่องการผลิตวัคซีนเพื่อป้องกันโรคไข้หวัดสัตว์ปีก ทั้งในมนุษย์และสัตว์ ซึ่งโอกาสน่าจะดีกว่าไวยาทยาเพียงอย่างเดียว เรื่องไข้หวัดสัตว์ปีก คงมีข้อมูลข่าวสารตามมาอีกมากมาย เมื่อปีกลายประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างมากจากคลื่นยักษ์ Tsunami โดยเฉพาะบางจังหวัดทางภาคใต้ที่มีชื่อเสียงเป็นแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติตามชายฝั่งทะเลอันดามันที่สวยงามมาก มีผู้คนมากมายเสียชีวิตทั้งคนไทยและชาวต่างประเทศ ผลกระทบทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างมาก แม้กระทั่งขณะนี้การฟื้นตัวยังคงเป็นไปได้ค่อนข้างช้า และมีผลในแง่จิตวิทยาอย่างมาก ภัยธรรมชาติยากที่จะทำนายและป้องกัน คงต้องเรียนรู้จากเหตุการณ์เพื่อหาวิธีการปรับให้เหมาะสมกับวิธีการบอกเหตุล่วงหน้า เพื่อเตรียมตัวกันได้ทันร่วมกับการหลีกเลี่ยงการบุกรุกทำลายธรรมชาติมากเกินไปจนในที่สุดเมื่อมีภัยมาถึงตัวเราเองโดยไม่มีแหล่งธรรมชาติที่คอยกำบัง ได้เลย

ปัญหาภัยแล้งของประเทศไทยนับวันจะวิกฤตมากขึ้นสาเหตุเพราะโลกร้อนขึ้น (global warming) จากการทำลายสิ่งแวดล้อมทั่วโลก

ร่วมกับการใช้พลังงานเพื่ออุตสาหกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้นและปริมาณคนที่เพิ่มมากขึ้น ปีละ 1 เปอร์เซ็นต์จากประชากรโลก 6,000 กว่าล้านคน 40 กว่าเปอร์เซ็นต์เป็นประชากรของทวีปเอเชีย การบริโภคน้ำในประเทศไทยโดยเฉลี่ยคนไทยใช้น้ำประมาณ 3,000 ลูกบาศก์เมตรต่อปี มีคนไทยเพิ่มปีละประมาณ 5 แสนคน จึงใช้น้ำเพิ่มปีละ 1,500 ล้านลูกบาศก์เมตร ประมาณเท่ากับความจุของเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ (990 ล้านลูกบาศก์เมตร) หนึ่งเขื่อนครึ่ง องค์การสหประชาชาติได้รายงานผลการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูล ปัญหาภัยแล้ง ประมาณการว่าประเทศไทยจะกลายเป็นทะเลทราย เพราะเกลือใต้ดินค่อยๆ ไหลขึ้นบนดิน ภายในเวลา 18 ปี น่าตกใจมาก สาเหตุเพราะโลกร้อน ประสิทธิภาพการเก็บรักษา น้ำจากน้ำฝนประจำปี ทำได้ไม่ดีพอเพียง ร่วมกับการทำลายทรัพยากรธรรมชาติป่าไม้ไม่ผลทำให้แหล่งต้นน้ำ ลำธาร ได้รับผลกระทบมาก ร่วมกับการใช้น้ำ ด้านการเกษตรกรรมและน้ำเสียจากอุตสาหกรรมและแหล่งต่าง ๆ ยังขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ทางออกที่ต้องวางแผนดำเนินการระยะยาวเป็น การบริหารจัดการลุ่มน้ำต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ (Water grid) ร่วมกับการประสานงานกับประเทศเพื่อนบ้านในเขตลุ่มแม่น้ำโขงได้แก่ เมียนมาร์ ลาว เขมร เวียดนาม และประเทศจีนตอนใต้ได้แก่ มณฑลยูนนาน ขณะนี้รัฐบาลและกลุ่มนักวิชาการ ได้พยายามดำเนินการให้เกิดขึ้นซึ่งต้องใช้งบประมาณสูงมาก เพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำของประเทศไทย

รัฐบาลปัจจุบันพยายามแก้ไขปัญหาคความยากจนของเกษตรกรไทย โดยการจัดตั้งองค์กรพิเศษนิติบุคคลเฉพาะกิจ (special purpose

vehicle; SPV) เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ โดยการบริหารสินค้าเกษตรครบวงจร ได้แก่ การหาปัจจัยการผลิตและด้านการตลาดเป็นปัญหา 4 ด้าน ได้แก่ การขาดเงินทุน ปัจจัยการผลิต การบริหารจัดการ ตลอดจนการตลาด ตัวอย่าง เช่น การส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันเพื่อผลิตน้ำมัน (bio diesel) ทดแทนการนำเข้าน้ำมันดีเซล ใช้น้ำมันกับเครื่องยนต์ต่างๆ มีเป้าหมายการปลูกปาล์ม น้ำมันให้ได้ 4-5 ล้านไร่ ในปีพ.ศ.2555 บริเวณภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ ปาล์ม น้ำมันไม่เหมาะสมอย่างยิ่งที่จะนำไปปลูกบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพราะปริมาณน้ำตลอดปีไม่เพียงพอกับการเจริญเติบโตของต้นและไม่สามารถให้ลูกได้อีกด้วย กลุ่มยางพารา ส่งเสริมการปลูกยางพาราทดแทนยางในพื้นที่เก่า และส่งเสริมการปลูกยางในพื้นที่ใหม่ โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือเพื่อให้ความชุ่มชื้น ฝนตก รักษาต้นน้ำ ลำธาร เป็นพืชเศรษฐกิจที่ให้น้ำยางราคาดี ตลาดโลกมีความต้องการสูงเพราะต้นทุนที่สูงของพลังงานเพื่อใช้ในการผลิตยางสังเคราะห์ นอกจากนี้ไม่แย่งใช้ทำเฟอร์นิเจอร์ได้อย่างดี ตลอดจนลดการใช้สารเคมีฆ่าแมลงและทำลายวัชพืช โครงการโคเนื้อหนึ่งล้านครอบครัว ดังที่เราทราบผ่านสื่อต่างๆ มาเป็นระยะ

โครงการโคเนื้อล้านตัว เป็นความคิดที่ดี หวังจะช่วยเกษตรกรให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้มีการพัฒนาหลักสูตรการผสมเทียมโดยสัตวแพทย์-สภาเพื่อให้สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาช่วยฝึกอบรมผู้สนใจเป็นเจ้าของที่ ผสมเทียมหวังไว้ 10,000 ราย ใช้เวลาอบรม 15 วัน ให้มีคณะกรรมการตรวจสอบและติดตามเพื่อ

ประเมินผลการปฏิบัติงานด้วย โครงการพิเศษ ทั้ง 3 เป็นกรณีศึกษาได้เป็นอย่างดีว่าหากประเทศไทยต้องการเป็นสังคมใช้ความรู้เพื่อพัฒนา เศรษฐกิจ (knowledge based economy) ของ ประเทศแล้ว นโยบายใดก็ตามหากนำไปปฏิบัติ ที่พื้นที่ทั่วประเทศ จะก่อให้เกิดผลเสียหายมากกว่า เช่น ตัวอย่างในอดีตกรณีของ 30 บาท รักษาทุก โรค จนบัดนี้สถานการณ์ต่างๆ ด้านสาธารณสุข ยังคงประสบความไม่ลงตัว และการปรับนโยบาย ทั่วประเทศย่อมทำได้ยาก แนวทางที่ถูกควรทำก็ คือ รัฐจำเป็นต้องอาศัยนักวิชาการทำการวิจัย ปฏิบัติการ (operational research) นโยบาย ประชาชนนิยมต่างๆ โดยเฉพาะทั้ง 3 กรณีดังกล่าว ข้างต้น โดยสุ่มเลือกสถานที่ที่สามารถใช้เป็น ตัวแทนพื้นที่ที่นโยบายจะนำไปใช้ปฏิบัติจริง ใช้งบประมาณได้อย่างประหยัด ใช้เวลา 6-12 เดือน ปรับวิธีการต่างๆ ให้เหมาะสม วิเคราะห์ ผลงานแล้วสังเคราะห์นำไปใช้ปฏิบัติจริง ในทาง ปฏิบัติและเป็นที่ต้องการของประชาชนจริง ความผิดพลาดสูญเสียจึงมีโอกาสน้อยลง

ศตวรรษที่ 21 คือยุคของ Biotericals หมายถึง ยุคของการใช้เทคโนโลยีชีวภาพ (biotechnology) เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ต่างๆ มาใช้ให้เกิด ประโยชน์ทุกภาคส่วนของเศรษฐกิจและสังคม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ถูกนำมาประยุกต์ ควบคู่กับการใช้วิศวกรรม เพื่อเสริมระบบการผลิต ให้มีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม ยุค Biotericals จำเป็นต้องอาศัย ICT (Information communication technologies) เพื่อให้การสื่อสารข้อมูล อาศัยเทคโนโลยี สามารถสร้างความมั่นใจให้กับ สังคมได้ นอกจากนี้การสื่อสารนั้นจำเป็นต้องการ การตลาดผสมผสานควบคู่กันไปด้วย (Inte-

grated marketing communications; IMC) ถือเป็นศิลปะของการบริหารจัดการการตลาด โดยการสื่อสารให้ครอบคลุม ประเด็นต่างๆ ที่ เกี่ยวข้อง

ในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา รัฐบาลไทยอนุมัติ โครงการบูรณาการนำร่อง เพื่อสนับสนุนงานวิจัย และพัฒนาจนได้ ผลิตภัณฑ์สู่ การตลาด ซึ่งมีการร่วมมือกับภาคเอกชนใช้เวลา 3-4 ปี ช่วยกันคิด ช่วยกันทำและรับผิดชอบร่วมกัน ในปีงบประมาณ 2547 ใช้งบ 500 ล้านบาท จาก งบวิจัยประจำปีประมาณ 7,600 ล้านบาท ได้ผลงานเป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง บางโครงการ สามารถต่อยอดงานและพัฒนาจนได้ผลิตภัณฑ์ จำหน่ายสู่ท้องตลาดได้แล้ว อีกหลายโครงการได้ ผลิตภัณฑ์รอการทำวิจัยภาคสนาม เพื่อยืนยัน ผลงานทดลอง ถือเป็นนิมิตรใหม่ในวงการวิจัย ที่ได้มีการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการ วิจัยแห่งชาติ (วช.) และในงบประมาณปี 2548 วช. ได้เริ่มทยอยอนุมัติงบประมาณ ซึ่งต่อเนื่อง จากปีงบ 2547 ได้มีการนำผลงานไปจัดแสดง ในงาน “จากห้องสู่ห้าง” 2 ครั้งแล้ว ครั้งแรกปี 2547 ครั้งที่ 2 เมื่อ 20-21 เมษายน 2548 ได้รับความ สนใจจากนักวิชาการ ผู้สนใจและภาคเอกชนมาก การดำเนินงานต่างๆ จำเป็นต้องมีคำถามหรือ ปัญหาที่ควรจะได้รับ การแก้ไขด้วยวิธีการที่เหมาะสมแล้วมีการติดตามผลการดำเนินการ เพื่อการ ประเมินและปรับใช้ให้เหมาะสมต่อไป

ศาสตราจารย์ กิตติคุณ พีระศักดิ์ จันทร์ประทีป
สิงหาคม 2548